

RAADSVOORSTEL

Raadsvergadering	30 maart 2023
Voorstelnummer	D591119
Datum raadsvoorstel	25 januari 2023
Portefeuillehouder(s)	Marco Wieseahn
Commissie	Algemene Raadscommissie
Datum commissie	16 maart 2023
Soort agendering	Ter besluitvorming
Agendapunt	Extra ondersteuning middeninkomens energielasten
Team	DenS - Beleid
Opsteller	Marijn Korver
Datum B&W besluit	7 februari 2023
Bijlagen:	1. Bergen in Beeld2. Raadsbesluit3. Begrotingswijziging 7

Onderwerp : **Extra ondersteuning middeninkomens energielasten**

Voorgesteld besluit

De raad besluit om:

1. een energietoeslag voor de groep inwoners van Bergen met een inkomen tussen de 120% en 150% van het sociaal minimum op € 190,-- vast te stellen;
2. daartoe een generieke regeling vast te stellen en de doelgroep voor de energietoeslag voor het kalenderjaar 2022 eenmalig te verhogen van 120% naar 150%, uit te betalen in 2023;
3. bijgevoegde begrotingswijziging vast te stellen ten behoeve van de uitvoering van de ondersteuning middeninkomens energielasten.

Geheimhouding

Geheimhouding Ja **Geheimhouding Nee**

RAADSVORSTEL

INLEIDING

Aan de raad is toegezegd dat het college de raad een voorstel doet hoe de lage en middeninkomens extra ondersteunt kunnen worden in deze tijd van energiearmoede. De energiekosten zijn hoog. Het rijk heeft aanvullende maatregelen ingevoerd om dit op te lossen. We zien dat de maatregelen die vanuit de rijks- en lagere overheden zijn ingegaan, per 2023 effect hebben.

Vanaf januari 2023 zijn aanvullend verschillende koopkrachtmaatregelen van kracht geworden waardoor de financiële armslag van huishoudens met een laag inkomen groter is dan in 2022. Ook is het vooralsnog een relatief zachte winter wat invloed heeft op de energiekosten van huishoudens.

Toch zijn er nog steeds huishoudens die problemen hebben om de energienota te betalen. Ook in de gemeente Bergen. Het gaat daarbij primair om huishoudens die net buiten dit ondersteuningspakket vanuit het rijk vallen. Daarom stelt het college voor juist deze groep extra te ondersteunen met een eenmalige energietoeslag van €190,-.

INVLOED KADERS OP KEUZERUIMTE

Dit voorstel heeft betrekking op de volgende wet- en regelgeving:

- Participatiewet (PW);
- Wet gemeentelijke schuldhulpverlening (Wgs);
- Armoedebeleid

Dit voorstel draagt bij aan het raadsakkoord en specifiek aan de inzet op een breed armoedebeleid.

TOELICHTING OP HET VOORSTEL

Aan de raad wordt voorgesteld om:

1. een energietoeslag voor de groep inwoners van Bergen met een inkomen tussen de 120% en 150% van het sociaal minimum op € 190,- vast te stellen;
2. daartoe een generieke regeling vast te stellen en de doelgroep voor de energietoeslag voor het kalenderjaar 2022 eenmalig te verhogen van 120% naar 150%.

Middeninkomens met een inkomen tot 150% van het wettelijk sociaal minimum

De inkomensgrens om in aanmerking te komen voor veel minimavoorzieningen is vastgesteld op 120% van het Wettelijk sociaal minimum (=bijstandsnorm). Dit geldt ook voor de door het Rijk uitgekeerde energietoeslag en de door de gemeente gefaciliteerde toegang tot de bijzondere bijstand.

Echter ook huishoudens met een inkomen tot 150% hebben het moeilijk. Zij hebben geen recht op inkomensondersteunende maatregelen (o.a. energietoeslag, bijzondere bijstand, lagere toeslagen belastingdienst). Daarom is het wenselijk om juist voor deze doelgroep extra maatregelen te nemen.

	Bergen
Inkomensgrens 120%	
Aantal huishoudens	1.300
Inkomensgrens 150%	
Aantal huishoudens	2.200

Bron aantal huishoudens: CBS cijfers 2020 afgerond

Uit onderzoek van Independer blijkt dat inwoners, na invoering van het prijsplafond, met een normaal verbruik, gemiddeld € 245,- totaal per maand gaan betalen aan maandelijkse energiekosten en inwoners met een hoog verbruik € 727,88 euro per maand. Inwoners uit de beoogde inkomensgroep hebben maximaal een netto maandinkomen van € 2.434,- (excl. vakantietoeslag).

Voor deze groep is een netto bedrag van € 245,- tot 727,88 een (hele) grote hap uit het huishoudelijk budget. Het Nibud stelt dat voor deze doelgroep de maandlast voor energiekosten maximaal 194,72 zou moeten bedragen (8% van het maximale maandinkomen). Afhankelijk van het type gebruik zijn de kosten per maand voor deze doelgroep dus opgelopen met €50,= tot wel €530,= per maand.

Voorstel: Generieke maatregel Energietoeslag doelgroep 120% tot 150%

Voorgesteld wordt om eenmalig een energietoeslag uit te keren in april 2023 voor de doelgroep 120% naar 150% van het Wsm (wettelijk sociaal minimum). Door middel van een generieke regeling wordt aan deze doelgroep een toeslag verstrekt van € 190,-.

Ondersteuning van € 190,-

De 190 euro compensatie is eerder verstrekt vanuit rijksoverheid in de maanden november en december. Het betreft hier een compensatie bovenop dat wat het gemiddelde gebruik mag kosten, rekening houdend met de hogere prijs van de energiemaatschappij. Voor de doelgroep 120-150% in onze gemeente willen we deze ondersteuning nog eens eenmalig doortrekken. De middelen voor de uitwerking en uitbetaling van deze toeslag bekostigt de gemeente zelf. Het totaal benodigde bedrag voor deze regeling bedraagt naar verwachting maximaal €160.000,=.

Voordelen:

- deze doelgroep heeft in principe geen recht op andere compensatieregelingen, maar wordt nu toch geholpen;
- het bedrag biedt extra overbrugging van extra energiekosten in de maand april waarvan de energiemaatschappijen hebben aangegeven deze vanaf mei weer aan te passen naar de aanzienlijk lagere prijsniveaus in de internationale energiemarkt nu;
- dit alternatief sluit aan bij de eerdere landelijke compensatie regeling en is dus herkenbaar;
- het is een generieke regeling, waardoor deze relatief eenvoudig uit te voeren is;
- met deze aanpak houden we financieel armslag om ook een eventuele hulpvraag vanuit de maatschappelijke instellingen te kunnen bekostigen;
- deze beperkte toelage in generieke vorm uitgekeerd, voorkomt dat grotere bedragen uitgekeerd worden aan doelgroepen die het in principe niet nodig hebben.

Nadelen:

- elke inkomensgroep heeft te maken met hogere bestaanskosten. Elke inkomensgrens is een grens waar ook groepen buiten vallen;
- met een generieke regeling kunnen ook inwoners met bijvoorbeeld vaste contracten, zonnepanelen etc. deze toeslag ontvangen als zij die aanvragen.

Generieke - of maatwerkregeling

Een generieke regeling biedt geen maatwerk. Er wordt een gemiddeld bedrag voor elk huishouden voorgesteld, waarbij niet gekeken wordt naar de daadwerkelijke noodzaak.

DOOR HET COLLEGE OVERWOGEN ALTERNATIEVEN

Alternatief 1: een generieke regeling in te voeren en de doelgroep voor de energietoeslag voor het kalenderjaar 2023 eenmalig te verhogen van 120% naar 150%. De energietoeslag voor de groep met een inkomen tussen de 120% en 150% van het sociaal minimum voor 50% toe kennen, t.w. € 650,--.

Ondersteuning van € 650,--

Uit onderzoek van Independer blijkt dat inwoners, na invoering van het prijsplafond, met een normaal verbruik, gemiddeld € 245,-- totaal per maand gaan betalen aan maandelijkse energiekosten en inwoners met een hoog verbruik € 727,88 euro per maand. Inwoners uit de beoogde inkomensgroep hebben maximaal een netto maandinkomen van € 2.434,-- (excl. vakantietoeslag). Voor deze groep is een netto bedrag van € 245,-- tot 727,88 een (hele) grote hap uit het huishoudelijk budget.

Het Nationaal Instituut voor Budgetvoorlichting (Nibud) gaat ervan uit dat een huishouden maximaal 8 procent van het inkomen mag uitgeven aan energie, om financiële problemen te voorkomen. Dit is dus in dit geval € 194,72 (8% van € 2.434,--). Het bedrag van € 650,-- is, als je uitgaat van het compenseren van de extra kosten over het hele jaar, dan een reëel bedrag om mensen op dit inkomensniveau tegemoet te komen.

Voordelen:

-met dit voorstel tot toekennen van een hoger bedrag bieden we de beoogde groep inwoners meer financiële ruimte en rust dan via het voorkeursalternatief.

Nadelen:

- het gaat bij dit alternatief om een dure regeling die mogelijk ten koste gaat van resterende financiële ruimte voor de ondersteuning van maatschappelijke instellingen;
- het hogere bedrag komt ook terecht bij huishoudens die dit niet nodig hebben.

Oordeel college

Gezien de verwachte afdoende meerwaarde van het voorkeursalternatief van ons college, de ontwikkelingen op de internationale gasmarkt, de lagere uitgaven die met dat voorkeursalternatief ten op zichten van dit alternatief gepaard gaat en de extra financiële ruimte die daardoor overblijft voor steun aan maatschappelijke instellingen hebben wij

besloten niet dit alternatief maar het voorkeursalternatief als besluit voor te leggen.

Alternatief 2: Aanvullend op de energietoeslag van € 190,= een maatwerk vangnetregeling in te voeren voor het jaar 2023 voor de groep met een inkomen tussen de 120% en de 150%, die noodzakelijke bijzondere kosten heeft gemaakt op de energierekening door bijvoorbeeld medische redenen.

Toelichting

De maatregelen van het Rijk hebben vanaf 1 november 2022 een positief effect op de betaalbaarheid van de energierekening. De verwachting is dat deze maatregelen en de verruiming van de doelgroep voor de energietoeslag afdoende zullen zijn. Een van de maatregelen is het instellen van een tijdelijk prijsplafond. Dit is een tariefplafond met een maximumtarief voor elektriciteit en gas tot een bepaald verbruik (Electra 2900 Kwh en gas 1200 kuub).

Toch kan het energieverbruik door bijzondere omstandigheden hoger zijn dan het maximale verbruik dan dat het rijk aanhoudt. Bijzondere kosten kunnen bijvoorbeeld kosten zijn gemaakt door medische gronden. Vanuit jurisprudentie zijn er kaders wat bijzondere kosten behelzen. Daarom zou het wenselijk kunnen zijn, naast de generieke regeling een vangnetregeling voor extra ondersteuning in de energiekosten in te voeren voor deze doelgroep. De bijzondere bijstand is het instrument om maatwerk te bieden.

Inkomensgrens tijdelijk verhogen naar 150%

De inkomensgrens om in aanmerking te komen voor bijzondere bijstand is nu 120% van het Wsm (=bijstandsnorm). Indien we de regelingen voor deze doelgroep ook toegankelijk willen maken voor de groep tot 150% kan dat, maar dan moet daar wel expliciet toe besloten worden.

Het is mogelijk de inkomensgrens voor de vangnetregeling tijdelijk en alleen voor 2023 te verruimen naar 150%. Dit betekent dus specifiek dat inwoners met verhoogde energiekosten en een inkomen tot 150% dan wel in aanmerking kunnen komen voor de bijzondere bijstand. De inwoner kan dan passende ondersteuning ontvangen.

Om dat succesvol te doen moeten dan randvoorwaarden in acht genomen worden:

- alle inwoners (ongeacht inkomen) worden geacht te bezuinigen op de energiekosten. Daarom worden de rijksmaatregelen in combinatie met de gemeenteregeling voldoende geacht. Alleen als er sprake is van bijzondere omstandigheden compenseren we de hogere voorschotnota. Vanuit jurisprudentie is er een kader wat bijzondere kosten zijn. Denk hierbij aan medische noodzaak of hogere lasten door elektra verbruik van ondersteunende apparatuur.
- we zullen de Nibud norm 2022-2023 voor betreffende huishouden in mindering brengen.
- waarbij we ook rekening houden met de impact van de inmiddels ontvangen energietoeslag

Het is lastig inschatten wat de financiële consequenties zijn van deze aanvullende vangnetregeling. Het maximale energieverbruik dat het Rijk aanhoudt wordt namelijk als uitgangspunt gehanteerd. Alleen als er sprake is van bijzondere omstandigheden kan bijzondere bijstand worden verstrekt. Wel is bekend dat er nu toe maar een beperkt aantal

aanvragen is ingediend voor deze bijzondere vorm van energiekosten. Dit impliceert dus dat we verwachten dat er weinig aanvragen op deze aanvullende regeling zullen worden gedaan.

Voordelen:

- De extra toeslag komt alleen terecht bij inwoners die het echt nodig hebben.

Nadelen:

- dit alternatief is mogelijk overbodig. De landelijke maatregelen zouden voldoende moeten zijn;
- de financiële consequenties van dit alternatief zijn lastig in te schatten;
- het uitvoeren van een maatwerkregeling is ingewikkeld en brengt meer kosten met zich mee.

Oordeel college

Ons college heeft naast positieve advisering op het toekennen, in een generieke regeling, van 190,- aan de betreffende doelgroep, bepaalt er vanaf te zien positief te adviseren om daarnaast ook een aanvullende regeling in te stellen voor bijzonder gevallen. De met deze regeling gemoeide werkzaamheden staan niet in verhouding tot de beperkte doelgroep die daarmee bereikt wordt.

Alternatief 3: zowel de generieke regeling 650,- in te voeren en de maatwerk vangnetregeling in te voeren.

Voor- en Nadelen:

Bij een combinatie van een generieke en een maatwerkregeling gelden dezelfde voor- en nadelen als genoemd onder alternatief 1 en 2. Voorgesteld wordt om alleen voor een generieke regeling te gaan omdat de verwachting is dat het bereik hiermee afdoende is.

Voordeel:

Alternatief 4: geen ondersteuningsmaatregelen nemen.

- dit brengt geen kosten met zich mee.

Nadeel:

- door niets te doen worden inwoners niet geholpen.

Oordeel college

Ondersteuning aan inwoners kan ergere (schulden)problematiek voorkomen. Daarom wordt niet geadviseerd om voor alternatief 4 te gaan. Bovendien past dit niet in de opdracht van de raad om een voorstel uit te werken die tegemoet komt aan problemen veroorzaakt door de energieprijzen bij onze inwoners.

REGIONALE SAMENWERKING EN COULEUR LOCALE

De uitvoering van de Energietoeslag is belegd bij Zaffier. Zaffier werkt voor de 6 gemeenten in de regio Alkmaar. De gemeenten nemen elk hun eigen besluit.

RISICO'S

Bij de financiële onderbouwing is er een risico dat er meer wordt aangevraagd dan de 60% die nu verwacht wordt. Een bereik van 60% zien we landelijk bij dit soort regelingen. Bij een hogere aanvraagraad nemen ook de kosten toe.

FINANCIËN

Tabel Kosten generieke regeling € 190,- energietoeslag voor doelgroep 120% tot 150%

€190,-	Bergen
Inkomensgrens 120%	
Aantal huishoudens	1.300
Aantal toekenningen energietoeslag 2022 (tot 29 december 2022)	1.164
Inkomensgrens 150%	
Aantal huishoudens	2.200
Aantal aanvragen totaal	2.200
Aantal extra aanvragen 120% tot 150%	1.036
Bereik aantal extra aanvragen: 60%	622
Extra kosten	118.180
Extra uitvoeringskosten	42.296
Totaal kosten	160.476

De kosten bij een generieke regeling van €650,- energietoeslag voor de doelgroep 120% tot 150% zijn hieronder ter informatie ook weergegeven. Dit wordt niet voorgesteld, zodat er ook middelen beschikbaar gesteld kunnen worden voor de ondersteuning van maatschappelijke voorzieningen die in de problemen zijn gekomen.

Tabel Kosten generieke regeling € 650,- energietoeslag voor doelgroep 120% tot 150%

Alternatief 1 €650,-	Bergen
Inkomensgrens 120%	
Aantal huishoudens	1.300
Aantal toekenningen energietoeslag 2022 (tot 29 december 2022)	1.164
Inkomensgrens 150%	
Aantal huishoudens	2.200
Aantal aanvragen totaal	2.200
Aantal extra aanvragen 120% tot 150%	1.036
Bereik aantal extra aanvragen: 60%	622
Extra kosten	404.300
Extra uitvoeringskosten	42.296
Totaal kosten	446.596

DUURZAAMHEID

Met het oog op de aanpak energiearmoede, wordt er ook gekeken naar regelingen die inwoners geboden kunnen worden bij de verduurzaming van woningen.

PARTICIPATIE

Niet van toepassing.

UITVOERING, PLANNING EN ORGANISATIE

Bij positief besluit vanuit de gemeenteraad zal per 1 april het aanvraag systeem online gaan en kan de éénmalige energietoeslag 2023 worden aangevraagd.

BIJLAGEN

1. Bergen in Beeld
2. Raadsbesluit Energielasten
3. Begrotingswijziging 7.

ACHTERLIGGENDE DOCUMENTEN

Er is samenhang met:

- het integraal beleidskader sociaal domein;
- de integrale verordening sociaal domein;
- het eindrapport Bouwen aan SORA.

Hoogachtend,
burgemeester en wethouders van de gemeente Bergen

mr. M.N. (Martijn) Schroor
secretaris

L.Hj. (Lars) Voskuil
burgemeester